

[Prikaži celi Nedeljnik](#)

Trag Biljke NEDELJNIK #029 - IZ MOG DNEVNIKA

Datum: 5. Maj

NAPOMENA pre čitanja:

Pošto je Nedeljnik dugačak, da biste videli celi tekst kliknite na opciju "**Prikaži celi Nedeljnik**" koja se nalazi iznad ovog naslova i otvoriće vam celi Nedeljnik. Istu opciju imate i na kraju teksta.

Molimo vas da ne odgovarate na Nedeljnik jer na taj način punite inboks porukama na koje ne možemo da stignemo da odgovorimo i to nam otežava rad. U znak zahvalnosti, informacije koje dobijete iz Nedeljnika podelite sa prijateljima jer na taj način utičete da planeta bude bolje mesto!

Šta hoćeš?

Želim da ubijem vreme.

Vreme ne voli kada ga ubijaju“

Alisa u zemlji Čuda

Kratak sadržaj:

- Uvod
- Vigne
- Nadin kutak
- Mahunarke, Kalijum, Fosfor i bagrem
- Kozmetika iz vlastite bašte – list batata
- Planiranje bašte
- Praziluk
- Divlje biljke kao indikatori tla
- Patišoni
- Kadifice
- Setva čili paprika, trikovi

- Mrkvina i lukova muva
- Zlatica, metode zaštite
- Podsetnici na rokove
- Obaveštenja o novim ponudama

Juče je bilo 1258 pitanja na individualnom i kolektivnom programu. Kada sam zatvorila učionice još uvek mi je odzvanjao zvuk tipkanja po tastaturi. Nasmejala sam se. Vredelo je buditi se danas, mnogo smo svi zajedno uradili.

Preispitujem sebe na kraju svakog radnog dana. Da li sam bila dovoljno jasna? Da li sam u odgovorima bila gruba? Učionice broje 1000, a individualni rad 250 baštovana i to je velika pozornica. Svaki odgovor merim pre nego što ga napišem da ne bi zbunio, izazvao paniku, uplašio.

Rad s ljudima podrazumeva jasne odluke. Ja sam odlučila da nemam očekivanja. To je tako oslobađajuće. Tačnije - ne očekujem da baštovani znaju već očekujem da se osećaju bezbedno.

Rad s ljudima me naučio da očitavam duše i kroz njihove reči izgovorene i napisane ogledava se čitav svet zapisan u mitohondrijama. I ispod mnogo pregrada i barikada uvek se krije uplašeno biće.

Kako je divna moja odluka da čuvam ljude!

Kakvo je olakšanje kada ne očekujem da znaju lekcije već da SPOznaju ljubav!

I često preletim preko energija pitanja jer žurim da svi dobiju odgovore. Kratko pišem, ali dugo mislim. Ali onda kada preletim preko straha u pitanju to me muči satima i uvek se vratim. I dobro je da se vratim. Najvažnije je zaustaviti se, zagrliti čoveka i pitati ga: kako si?

Kakav je divan osećaj rad na egu! Osećam to kao pobedu.

Juče sam na Njeno pitanje odgovorila da je odgovor u novoj epizodi. Znam da sam bila u pravu, ali moj unutrašnji glas je urlao na mene. Biljana, zar nisi osetila koliko se plaši!? Vрати se! Neka te čeka 248 pitanja u tom trenutku ti se vrati Njoj i pojasni.

Kako je divno zaustaviti se jer naših 5 minuta je isceliteljsko često, verujte prečesto.

Rekla sam joj da to nije kritika već je vraćam na izvor i da nisam želela da je uplašim.

Kada radite s ljudima jako je važno da ih ne uplašite jer onda neće postavljati pitanja, a pitanja su ključ spoznaje istine.

Rekla je da ona treba kritiku jer joj je to podstrek da uči. Znala sam da je bilo važno da se vratim.

Dušo draga, pohvala je podstrek i promena. Celi život sam trpela negativnu kritiku i uvek bežala duhovno od takvih ljudi. Ljubav je kada te neko okreće tražeći ti vrlinu. Pohvaljuje, teši, hrabri, uči te koliko si jaka.

Ja želim da budem ljubav!

Svaki dan želim da se vraćam i da gradim ljubav.

Lako ćemo mi za paprike, s dušama ide malo teže.

Ponosna sam na sebe danas. Bila sam ljubazna na svako ponovljeno pitanje, na svako podrazumevano znanje i nije važno koliko ću puta napisati Recept za juhu od rastavića u Čitaonici sve dok se moji baštovani svakim danom osećaju više podržano.

Ovaj dan je vredelo disati...

Koordinator: Goran Pivašević

Direktor: Jovan Banović

Jutjub kanal: Sanja i Jan Rakić, Jovan Banović, Goran Pivašević

Instagram: Katarina Kremenović

Tik Tok: Jovan Banović

FB stranica: Goran Pivašević

Administrator platforme: Nada Radinić

Autor tekstova, video materijala i edukativnog programa sam ja, Biljka.

Trag Biljke je edukativna platforma iz oblasti Motivacionog baštovanstva koja povezuje 3 kontinenta, 29 zemalja i 693 gradova. Mnogo nas je i mnogo smo lepi.

Postaješ Biće s Krajolikom kada se Krajoliku zadiviš onako iz dubune utrobe. Pišem u sebi Odu divljim biljkama koje me hrane! Jednom davno napisala sam da je jedino čovek zaludna investicija prirode i naišla sam na osudu. Ali, ja to iz ljubavi prema čoveku i napisah. Ne mogu nas sve te umetnosti i poezije učiniti smislenim. Ni Bariko moj voljeni, ni moja zadivljenost Cvetajevom, ni Rubljov, Rahmanjinov, ni c-dur, ni reči nad kojima mi zastaje dah. Može samo povratak suštini i nasušnom - prirodi.

Ne mogu voleti Krajolik bez ljubav prema čoveku i ja eto, glasno, i volim sve te naše mane.

Hrana je u šumi! Iskoristite prve prolećne darove i ukiselite pupoljke maslačka. Neverovatna poslastica i lekovita hrana. Uz šetnju šumom fokusirajte se na sadašnji trenutak i oslobodite se strahova koji sada kolaju vašim venama. Dišite!

Za ovaj recept vam je potrebno:

- dobra volja i sloboda kretanja
- čizme jer su se krpelji već pojavili
- strpljenje jer su pupoljci mali

Priprema:

Pupoljke maslačka operete i stavite u teglicu. Prokuvajte 100 ml jabukovog sirćeta, 300 ml vode, dve kašike šećera i kašiku soli. Probajte jer ukus možete da podredite sebi. Zalijete teglicu i kratko pasterizujete.

Moj obrok na pauzi od sadnje - domaći hleb od spelte, pečene gljive, sremuš u sendviču od listova tofua, ukiseljeni pupoljci maslačka i čaj od domaće nane.

Da, hrana je oko nas samo je morate prepoznati.

Ove nedelje bile su organizovane konsultacije LIVE. Ako ste ih propustili, snimak možete pogledati na kanalu (evo ga [link](#)). Sa mnom je vodila program naša Ksenija Filipović i bila je odlična i pored toga što je prvi put bila u našem studiju. Konsultacije imaju za cilj da vam malo opširnije odgovaram na pitanja i organizovaćemo ih svake druge nedelje. Ove nedelje su pitanja postavljali članovi zajednice, ali sledeće konsultacije će biti posvećene vanjskim baštovanima koji će nekoliko dana ranije slati svoja pitanja u inboks instagrama (mladi tim je najvredniji pa vas uvek šaljem njima). Tako ćete vi koji niste na platformi imati šansu da dobijete svoje odgovore.

A mladi Tim su jako lepi, ljubazni i divni mladi ljudi koji se trude oko svake osobe koja se javi u inboks. Nekada satima traže rešenje. Mlade snage su ovde jako važne jer njih borba i nepravda nisu umorile. Mi stariji smo svašta već doživeli, ljudi ne mogu da nas začude svojim postupcima i to je dovoljno da smo ponekad i suzdržani. Zato, ako hoću da vas zbrinem ja vas pošaljem mladim Tragačima, divnim mentalnim strunama koji daju veliki doprinos da se ova platforma širi ovakvom brzinom.

Takođe, ove nedelje smo pokrenuli i pijacu, pravu sa tezgama. Zapravo se u nedelju od 10:00 do 12:00 Učionice pretvaraju u pijačne tezge gde baštovani mogu da prodaju višak semena, presade, plodova kao i proizvoda. Cilj je da povežemo zajednicu i na taj

način. Naši baštovani su divni, druže se, pomažu se, teše, bodre kada treba... ja se nekada potpuno raznežim dok ih čitam u diskusijama ispod pitanja.

Skoro se jedna baštovanka žalila da su joj puževi sve pojeli, bila je na ivici da odustane, a u trenutku je nekoliko njih već ustalo sa ponudom presade, rečima ohrabrenja. Mnogo je lako kada imaš nekog ko će i virtuelno da te zagrlj, razume i podigne kada padneš.

Iza mene će ostati trag, biljkama iscrtan, biljkama koje su povezale ljude.

VIGNE

Da li sam ikada pisala o svojoj ljubavi prema vignama? E da, zaljubljena sam u ove biljke. Vigne su rod kome pripada 120 vrsta biljaka i dobile su ime po botaničaru iz XVII veka Domeniku Vigni. Ja imam 48 sorti i mislim da sam srećno zaljubljena i bogata kolekcionarka.

Uzgajivače zbunjuje njihov ukus zato što se još zove metarska boranija, ali vigne nisu botanički boranije već pripadaju familiji bobova. Priprema i ukus se u potpunosti razlikuje od boranija. Ako želite da uživate u njihovom ukusu berite ih dok su još sasvim mlade, a na netu imate mnogo recepata za njihovu pripremu.

Vigne su svojeglava biljna bića i traže puno nežnosti. Dešava se da stanu sa rastom iz samo njima poznatog razloga da bi isto tako iznenada poletele prema nebu. Potrebno im je dosta vode i debeli malč za vreme formiranja plodova, jaki nosači i mnogo razgovora.

S obzirom da su vrlo osetljive kod klijanja i nicanja i iznenadna promena vremena može da uspori njihov rast usled šoka (slično je sa lubenicama) preporučujem da se seju u zatvorenom i iznose u baštu kao presada. Tek tada ste sigurni u uspešnost uzgoja.

Ako želite da budete srećni i da se budite kao zaljubljena bića priuštite sebi momente u kojima ćete da se zadivite nad lepotom. Biljke takve momente nude svaki dan.

Srećan vam Dan rada! Kod mene udarno uz Internacionalu.

NADIN KUTAK

Piše: Nada Radinić

🌻 Dragi čitatelji, evo nas u svibnju. Hajdemo ovaj divan mjesec iskoristiti najbolje što možemo. Posadimo nešto novo, podijelimo sadnice s prijateljima, odmorimo se na klupi pokraj gredica i sjetimo se zašto nas vrtovi toliko vesele. Svibanj je mjesec kada priroda dijeli izdašno – a mi, njeni suradnici, to najbolje znamo prepoznati.

🌸 U svibnju vrt postaje vrlo dinamičan. Sadimo rajčice, paprike, tikvice, krastavce, kukuruz i mnoge druge povrtnice koje vole toplinu. Cvjetnjaci se pretvaraju u eksploziju boja – sade se ljetnice poput cinija, kadifca, petunija, verbena... Ne zaboravimo ni začinsko bilje: bosiljak, peršin, kopar i metvica sada odlično uspijevaju.

💧 💧 💧 Zalijevanje postaje sve važnije, osobito u danima bez kiše, a obilje pokošene trave dodane na gredice pomaže da se biljke osjećaju kao u hotelu s pet zvjezdica.

🌿 Iako ima puno posla, svibanj nas podsjeća zašto volimo vrtlarstvo – jer ono vraća mir, daje osjećaj svrhe i povezuje nas s prirodom. Rad u vrtu tada nije teret, nego terapija. Miris svježih pokošene trave, zujanje pčela i cvrkut ptica pretvaraju svakodnevne zadatke u male svečanosti.

U svibnju je najočitije da vrt nije samo prostor – on je živi organizam koji raste, diše i razvija se pred našim očima.

🍷 Moje dvorište je puno presadnica povrća koje čekaju da se presele na stalno mjesto u vrtu. Neke rajčice, paprike i patlidžane tek moram pikirati u čaše i pričekati da ojačaju, jer im predstoji nadmudrivanje s puževima.

🌸 Također, ne želim zapostaviti ni cvijeće koje jako volim, pa pokušavam stići sve što bih željela jer dani se tako brzo nižu, ali želja da ove sezone pokušam nešto novo i drugačije je velika motivacija koja me vuče svaki dan u vrt.

📄✍️ Ostatak Nadinog kutka vas čeka ovdje: [NADIN KUTAK 29](#)

❤️ Lijep pozdrav svima do sljedećeg Nedeljnika!

MAHUNARKE, KALIJUM I FOSFOR (KOKOŠJE PELETIRANO GNOJIVO), BAGREM

Jedno od čuda prirode je sposobnost vezivanja azota od strane mahunarki. Mene ova pojava potpuno fascinira. U pitanju je neverovatan timski rad leguminoza i kvržičastih bakterija. One vezuju azot iz vazduha i tako pomažu biljci domaćinu da napreduje. Zato mahunarke ne trebaju azot za rast, ali trebaju kalijum i fosfor. Zato ih ipak obavezno nađubrite kod sadnje (moj izbor je kokošje peletirano bogato fosforom i kalijumom).

Ova sporedna delatnost biljke je jedan od navažnijih fenomena prirode koji jedan bio baštovan može i treba da koristi kako bi poboljšao kvalitet tla i ujedno rentabilno proizvodio bez dodatne upotrebe đubriva. Čitava biljka i nakon odumiranja je izvor azota. Naročito bogat azotom je koren i zato je važno da mahunarke nakon završetka vegetacije režemo tako što ćemo koren ostaviti u tlu.

Danas bih dala pre svega značaj bagremu (akaciji, pseudoakaciji) kao leguminozi čija upotreba je mene fascinirala. List bagrema je bogat azotom i tokom razlaganja oslobađa dovoljnu količinu azota za rast biljke. Upotrebom bagremovog lista možete i

do 100% da povećate prinose u svojoj bašti. Bagrema ima u vašoj okolini jer je vrlo invazivan kao divlja biljka, ali nakon ovih podataka bićete srećni što je to tako.

Bagremov list se ukopava odmah kod sadnje u blizini korena ili ukoliko je seme u pitanju list se postavlja na dno rupe, tunela, kućice (šta god sejali). Treba ga dobro zaliti i zatrpati zemljom. Ukoliko sejete semenčice, na dno se stavi lišće bagrema (puna šaka), peletirano đubrivo, malo zemlje, kompost i seme. Zalijete i prekrijete zemljom. Tamo gde sam koristila bagrem upotrebila sam kokošje đubrivo koje je bogato fosforom i kalijumom. Azot je obezbedio bagrem.

Osim što obezbeđuje azot list bagrema održava vlažnost pri korenu. Za ovu sezonu koja je bila ekstremno sušna to je bilo od velikog značaja.

Bagremov list (nikako grančice) je dobro staviti na dnu saksija jer upravo saksijske biljke zahtevaju puno azota i očuvanje vlažnosti. Kod kultura koje ne prate vegetaciju bagrema kao što je krompir, bagremov list se može dodati kod zagrtanja ili ispod malča.

Na isti način i u istu svrhu možete da koristite celu biljku graška, boba i boranija.

Ja ne pamtim težu godinu (previše kiše u proleće, a premalo u toku leta), ali ipak mislim da je odličnoj rodnosti biljaka, na kraju i zvaničnom proglašavanju ove sezone jednom od uspešnijih, doprinela upotreba bagremovog lista i neverovatna ljubav.

Ovo su moji baštovanski trikovi vama na poklon. Istražujte stalno, eksperimentišite i igrajte se... tu leži sva posebnost ovog načina uzgoja. Primora vas da učite i napredujete u promeni sočiva kroz koja posmatrate svet oko sebe. Ja se zaljubih u bagrem.

KOZMETIKA IZ VLASTITE BAŠTE – LIST BATATA

Po nutritivnim vrednostima batat zaslužuje visoko mesto na lestvici. Sadrži značajan udeo vitamina A (beta karotena), koji u vrsti narandžastog mesa dostiže vrednosti čak do 1700 puta više nego u običnom krompiru. Vrste crvene i ljubičaste kore sadrže pigmente antocijane koji imaju snažno antioksidativno delovanje. Batat je ujedno značajan izvor vitamina E i C, kalijuma, fosfora, kalcijuma, magnezijuma, raznih biljnih antioksidansa, a sadrži i tri puta više fitosterola od običnog krompira. Fitosteroli su biljne hemikalije za koje je dokazano da obnavljaju kolagen i podmlađuju.

Iako se značajno češće u prehrani primenjuju zadebljanja korena (koja se nekada pogrešno nazivaju gomoljima), može se koristiti i lišće batata.

Ranija istraživanja pokazala su da lišće slatkog krompira sadrži značajnije koncentracije polifenola, tačnije antocijana i fenolne kiseline, u poređenju s mnogim drugim povrćem. Lišće slatkog krompira sadrži najmanje 15 biološki aktivnih antocijana koji imaju specifičnu medicinsku vrednost u lečenju nekih bolesti, a takođe se mogu upotrebiti kao prirodne boje.

Ovi polifenoli imaju brojne fiziološke funkcije: djeluju kao zaštita od slobodnih radikala, pokazuju antimutagenu aktivnost i deluju baktericidno. Lišće je stoga poželjno uključiti u prehranu kao vrstu povrća, a takođe bi se moglo iskoristiti i kao sirovina za dobijanje bioaktivnih materija.

Ovo su neki od načina na koje možete da iskoristite lišće batata za pripremanje prirodnih kozmetika i da počnete da se negujete biljkama iz svoje bašte.

1. Maska za kosu od lišća batata

10 listova

100 ml vode

2 kašike lanenog gela

Sve pomešati u blenderu i masku naneti na suhu kosu pola sata.

2. Losion za lice od lišća batata

5 listova batata

20g kokosovog ulja

Izmiksate u blenderu. Preporučuje se za suhu kožu.

3. Tonik od lišća batata

10 listova batata

200 ml vode

Izmiksajte u blenderu i procedite. Tečnost koju dobijete držite u frižideru. Tonik koristim pred spavanje.

PLANIRANJE BAŠTE

Kada počinjete da planirate (čitaj maštate o...) svoju baštu, vrlo je bitno da uzgajate ono što volite da jedete, ali i da obojite baštu bojama koje prijaju vašoj duši i posadite muzikalne biljke koje će horski vama o ljubavi. Bašta je sklad (jedino tako ostvariv) i ljubav. Ukoliko prvi put pristupate kreiranju sopstvene meditativne zone (to bi trebao da bude svaka bašta) trebalo bi da vodite beleške.

Ja sve zapisujem: vreme sadnje, setve, sorte (i ko mi ih je poklonio), greške (tek njih zapisujem!), slaganje i trajanje sestrinstva biljaka, plodonošenje i plodored. Vrlo je bitno da vodite beleške o plodoredu! Nakon nekoliko ispisanih svesaka (volim svoj rukopis i miris papira, nikako datoteke) mogu početak planiranja svesti na nekoliko važnih tačaka (saveta):

1) izbor sorte je vrlo važan. Birajte ono što volite da jedete, ali nemojte da vam je to osnovni putokaz. Ja biram drugačije - biram sorte iz porodične tradicije koje ne mogu

da kupim. Patlidžani u bojama, vigne, pak čoi, ljubičaste mahune i brokoli, obojene paprike... to povrće je lako uzgojiti, a nemoguće kupiti.

2) birajte pouzdana semena. Ja biram stare i nasledne sorte i na osnovu beleški unazad par godina uzgojila sam samo nekoliko hibrida F1 jer su to bila poklonjena semena. Ja ne biram F1 ali nemam ništa protiv njihovog uzgoja. U pitanju su sorte koje imaju najbolje roditeljske osobine ali ne ostavljaju nasledje. Njihovo seme je neupotrebljivo. Ono što je vrlo važno da svake godine ostavite seme nekoliko starih sorti. To je važno za vašu budućnost i nezavisnost.

3) obezbedite stalnu opskrbu namirnicama tako što ćete da sadite sorte koje imaju rani i kasni urod, faznom sadnjom (tikvice i krastavce ja sadim na 15 dana tako da ih imam čitave sezone dovoljno, a nikad gomilu). U vrtu mora postojati prolećna, letnja, jesenja i zimska sadnja. Mesto u gredici koje je slobodno se odmah popunjava novom kulturom. Zato je dobro da imate sopstveni rasadni materijal (pratite rasadnike na jutjub kanalu, ako niste članovi naše edukativne platforme). Kada uberem salatu taj prostor popunjavam paprikom u tom momentu. Uzgajajte otporne zimske sorte da biste u rano proleće imali sveže namirnice.

4) sadite povrće "za brz prinos" (brzi uzgoj). To su kulture kod kojih vreme od setve do branja iznosi 8 nedelja. To su: postrana repa, cvekla, mrkva, kineska raštika, tikvice, niske mahune, mizuna, pak čoi, rotkvice, rukola, spanać, letnja salata. Njih brzo "skidate" sa gredica i ostaje vam prostor za kasne kulture.

5) vodite računa o plodoredu. Plodored je vrlo lako uklopiv u mešovitoj sadnji ukoliko koristite siderate. Iza svakog siderata možete da posadite biljke koje su veliki potrošači. U rotaciju ne uklapajte biljke "za brz prinos" jer njima zapravo popunjavate praznine.

6) jednom zaoranu baštu malčirajte i potrudite se da pređete na baštu bez obrade. Biljke zalivajte tako što ćete obilno zaliti jednom nedeljno; svakodnevno ili često zalivanje biljaka izaziva formiranje plitkog korena. Te biljke ne mogu da izdrže tešku sezonu.

7) maksimalno iskoristite prostor kombinacijom brzorastućih i spororastućih biljaka. Tako i mala bašta može biti vrlo produktivna.

Azotne gnojnice koristite samo na početku rasta biljke i vrlo brzo pređite na kalijumske. Rast i plodonošenje, kao i otpornost paradajza zavisi od upotrebe kalijumskih gnojnica.

Najbitnije - igrajte se bojama. Sadite puno cveća i kombinujte ga. Da bi bašta bila prava meditativna zona uskladite boje na osnovu Kruga boja. Harmonične boju u krugu nalaze se jedna blizu druge i njih je bitno umiriti zelenilom lisnatih povrćika. Možemo koristiti trijade boja - to su tri boje u krugu koje formiraju trougao (ljubičasta, zelena, žuta) tako što posadimo crni slez, kupus i žuti neven. Ali jedna boja u okviru trijade mora da dominira, dok ostale daju naglasak.

Najbolji osećaj u duši posmatrača izazivaju komplementarne boje (nalaze se u krugu jedna nasuprot drugoj) i u praksi to je česta kombinacija - plavi slez ili razlićak posađen uz narandžasti neven. Bojama u bašti možete da ostvarite fantastične vizuelne efekte

samom spoznajom da plava i ljubičasta boja ostavljaju utisak udaljenosti tako da cveće u ovim bojama sadite po ivicama bašte. Bašta će izgledati mnogo prostranije. Sadnjom crvenih i žutih biljaka dobijate utisak dubine i one bi se trebale saditi u centralnom delu gredice. Bele biljke ostavljaju utisak osunčanosti. Zapravo, bojenje bašte semenjem je prava umetnost

Potreba da sačuvate sopstvena nasledna semena je imperativ. Poslušajte me! Ukoliko ne zavisite od velikih industrija vi u svakom trenutku, poznajući prirodu i korišćenjem divljih biljaka, možete da proizvedete hranu.

PRAZILUK

Biljke su potpuno prisutne u Trenutku i zaista predane životu. Ne postoji odvojenost od celovitosti. Bića kao kod nas ljudi gde postojimo mi i ostatak Univerzuma. Biljke su Jedno sa samim sobom i sa ukupnošću svega postojećeg. Zato su biljke lekovite. **Ne traže sebi etikete i neka druga lica.** One su ono što jesu. Suština. To je osnov njihove lekovitosti i poduke - uče nas da se vratimo sebi/sreći.

Ja godinama uzgajam Blue solaise. Velika je čast dvoriti jednu takvu sortu u bašti, koja nakon mraza dobija ljubičastu boju i postaje ukras u bašti. Do semena sam došla sasvim slučajno i dobrotom jednog mladog umetnika jer ova sorta praziluka spada u retke i stare britanske sorte i potpuno je otporna na zimske uslove. Ukoliko zemlja zimi nije smrznula, samo uklonim višak snega i imam svež vitaminski obrok. Blue solaise se može saditi tokom cele godine jer spada u sorte koje se jednako uzgajaju i u letnjim uslovima (slično kao salata Canasta) ali će plavu boju dobiti tek nakon mraza. Tada mu samo treba obezbediti dosta vlage i debeli malč.

Već godinama imam zatvoren ciklus ljubavi; seme koje sam pokupila u avgustu sejem na otvoreno u aprilu, a sadnice presađujem sredinom jula na gredice sa kojih su "skinute" niske mahunarke ili grašak. Gredice na kojima su bile mahunarke su vrlo obogaćene azotom tako da je ovaj moj zahtevni Kralj posađen bez dodatne upotrebe đubriva. Morate stalno da mislite na rentabilnost proizvodnje tako što koristite sposobnost siderata da obogati tlo. Kod sadnje, praziluku se skraćuje koren i odreže vrh i sadi se vrlo duboko (ja ga sadim do zelenih listova). Beli deo stabla je onaj hranjivi deo koji uglavnom konzumiramo i potrebno je obezbediti njegov rast u skladu sa potencijalima sorte.

Praziluk se dobro slaže sa većinom biljaka, ali su mu najbolje sestrice mrkva, kadifice, začinsko bilje i kupusarice. Ja sam ga posadila između mrkvica i zimskog romanaska znajući da ću mrkvu do septembra da uklonim ali će mu ipak ostati romanasko do proleća. Kadifice, neven i kopar su ga prilično štitili od lukove muhe koja u drugoj generaciji napada praziluk, ali i pepeo koji posipam često po gredici. Ukoliko vam ipak lukova muha napadne neku biljku samo je odrežite do zemlje tako da joj koren ostane i iz njega će ponovo niknuti jedna zdrava biljka.

S obzirom da je moja bašta bez obrade, praziluk malčiram odmah nakon sadnje i oko njega postavljam kartonske rolne koje zamenjuju zagrtanje i obezbeđuju rast belog dela stabla. Ujedno sprečavaju ulazak zemlje u lisnati deo praziluka. Rolnice uvek

zamenim pre najavljenog snega i u isto vreme skinem malč. Malč skidam da bih pregledala da li ima kanala voluharica, postavim nove rolnice i vratim malč.

Praziluk spada u drugu kulturu i nikada ga nemojte saditi na mestu gde je bio luk. Da bi biljka imala divan ukus nemojte je previše dubiti jer tada dobija vodenast ukus. Biološki uzgojen praziluk ima neverovatan miris tokom kuvanja i njegov ukus se u potpunosti razlikuje od onog koji možete kupiti u marketima. Da biste to i iskusili uzgajite ga sami. Počnite od proleća. Srećno!

DIVLJE BILJKE KAO INDIKATORI TLA

Saživot sa biljkama vas menja. Mene je promenio.

Biljke osećaju, komuniciraju telepatski, emotivno su jasne i pamte. Njihovo pamćenje je u semenu i na našem dlanu. Biljka pamti čitavu sezonu, naš odnos prema njoj, ljubav i naše dodire jer se njen život nastavlja. Biljke ne umiru, pretaču se u Sebe. Ja sam zauvek zarobljena u jednoj beskrajnoj zaljubljenosti u biljni svet. Posmatrajte kako je cvet srećan jer je ostvaren. Cvet želi da bude cvet. Gde smo mi pogrešili kada stalno tražimo sebi novu svrhu?

Jedino mesto u vašem svetu koje može da objedini sve vaše potrebe za pronalaženjem sopstva je bašta. Uzgoj hrane. Ja znam da svako može uspešno da proizvodi hranu jer znam da svi želimo da budemo voljeni. Ja se budim kao voljeno biće jer me biljke neizmerno vole. Neverovatno su isceliteljski ti naši zagrljaji.

Za početak, želim da vas pomirim sa korovima. I takođe, taj termin je neprihvatljiv za ove " biljke zelene anđele". Korovske biljke su vaši najveći pomagači jer potpuno jasno govore o stanju u tlu. Osim što su jasno informisane o nama kao uzgajivačima, potrebne su i našim biljkama da se prilagode. Ukoliko se ne "pomirite" sa ovim divljim biljkama imaćete u startu pogrešan odnos, one vam neće progovarati o Bitnom. Naročito je važno naučiti jezik korova jer nam oni poput notnog zapisa melodiju nude. Ovo je posebno važno za početnike koji prvi put obrađuju vrt. Nakon obrade pratite pojavu divljih biljaka i čitajte stanje tla.

Biljke indikatori tla:

TLO BOGATO KALCIJUMOM: divlja vodopija, kraljevski kokotić, livadna kadulja, letnji gorocvet, mala krvava, obični dubačac.

TLO SIROMAŠNO KALCIJUMOM: bujad, heljda, kokošje proso, maćuhica, poljski jermen, sivkasta gladica, bridasta rotkva.

VLAŽNO I TEŠKO TLO: petolist, ljubičasti gavez, maslačak, poljska metvica, puzavi žabnjak, veliki trputac, zlatica.

SUVO I LAKO TLO: gladuš, peščarski mak, poljska detelina.

HUMUSNO TLO: bela loboda, crna pomoćnica, resulja, kamilica, lekovita dimnjača, mišjakinja, kopriva, poljska čestika, poljska gorušica, rusomača, sitna konica, široka pepeljiga

ILOVASTO TLO: čekinjasta broćika, cikoriya, esparzeta, maslačak, podbjel, poljski osjak, poljski žubnjak, sitni koljenac.

PESKOVITO TLO: jednogodišnja treskavica, lepljiva rumenka, peščarski mak, poljski pelin, setveni ravan.

Osim što su lekovite, uglavnom jestive, izvor materijala za malč, divlje biljke vam nepogrešivo ukazuju na vaše greške ili tačnosti u uzgoju. Ukoliko ostvarite dobar energetski odnos imaćete u njima verne prijatelje..

PATIŠONI

Ovo je priča o patišonima (Evi) koji su zaslužili posebno mesto u mom sezonskom spomenaru. Njegov ukus koji je mešavina krastavca i tikvice mu daje posebno mesto u kulinarstvu. Plodovi patišona su preukusni. Ukoliko je kod setve dobro nađubrite, kada nikne debelo malčirate, imate jednu vrlo otpornu biljku prilagođenu organskom uzgoju. U mešovitoj sadnji uklopiva je sa ostalim biljkama jer ima vrlo zaljubljive fitoncide. Oni uče voljenju ostale biljke u okruženju. Kod mene su nadmašile sve (knjiški) nedozvoljene i dozvoljene sestrinske odnose jer su odlično rasle uz suncokret, paradajz, paprike, mahunarke, kadifice, crni slez i vigne. **Ono što na papiru nije dobra kombinacija ja ljubavlju pobijam u praksi.** Tolerancija je vrhunska veština kojoj svi težimo.

Uzgoj patišona je većini poznat ali sam potpuno sigurna da vrlo malo baštovana konzervira patišone (i tikvice) kiseljenjem. Sada moram glasno da izrazim oduševljenje: kiseli patišoni su neverovatna delicija i jedna od najukusnijih kiselih salata koju sam probala (jela, napravila). S obzirom da imaju crvšću strukturu od krastavaca imaju i sočniji ukus. Naročito su ukusni mali patišoni integralno ukiseljeni. Naredne sezone će stanari moje bašte biti i žuti patišoni UFO Orange, koji će pored bele Eve biti pravi ukras u teglicama. Ujedno su predivan ukras u bašti.

Ostanite hrabri i puni ljubavi i pomozite tu gde jeste da se oplanetimo i da oplanetimo okolinu.

KADIFICE

Kada bih izabrala najdražu sideratnu biljku to bi bila kadifica. Ona je sinonim za Trag Biljke. Sebe doživljam kao "pola žena - pola biljka", a ta druga, biljna polovina, je kadifica. Ja ne mogu da zamislim baštu bez oslikavanja tla njenim semenjem. Život ocrtava i ljubav tka u svakom listu svojih sestrinstava. Ona razdvaja svađalice ujedno mireći ih i sve "nemoguće kombinacije" u bašti nekom čarolijom učini ostvarivim.

Biljka u kojoj se ogleda svecelishodna sinergija moje bašte. Šaptač i učitelj muzike mojim biljkama.

Ovde nije reč samo o lepoti; o dobroti je reč! Kadifice se neprekidno smeju, kikoću se. I ja se neprekidno smejem, zato sam polukadifica.

Sva poetika mog poimanja prisustva jedne biljke nije moj lični doživljaj već je rezultat neverovatnog učinka i korisnosti jednog biljnog bića.

Kadifice ispuštaju iz korena vrlo delotvorne fitoncide i jedan od dejstva je repelentnost u odnosu na nematode. Poznato je da nematode napadaju koren paradajza, paprika, patlidžana i krompir. Ukoliko ih sadite u mešovitoj sadnji sa kadificama nematode im neće prići. To su te borilačke veštine!

Kadifice su poslastica puževima i ukoliko ih posadite oko gredica puževi će se na njima i zadržati. Tako znate gde ih možete pronaći i preseliti iz svoje bašte. Ali pazite, puževi se vraćaju ukoliko se ostave blizu bašte. Pametne glave...

Fitoncidi kadifica zbunjujuće deluju na korenje biljaka koje se ne vole. S obzirom da je netrpeljivost biljaka biohemijske prirode, one ne osećaju međusobne fitoncide već samo fitoncide kadifica. Zato, mirite biljke tako što između njih sadite kadifice. Tako paradajz i grašak kod mene postaju najbolji drugari.

Od kadifica možete da napravite odlično tekuće đubrivo tako što koristite čitavu biljku sa korenom mešajući je sa listom mrkve i nevenom. Kilogram mase na 10 l vode, stoji tri nedelje i koristi se za zalivanje paradajza i paprika u razblaženju 1:10 sa vodom. Podiže imunitet biljke, hrani je kalijumom i oteraće nematode od korena.

Od njih možemo da napravimo bio repelent za tretiranje biljaka protiv lisnih vaši i crva: 300 g cele biljke sa korenom iseckamo i potopimo u 5 l vode. To mora da stoji 24 h. Nakon toga prskamo biljke nerazređenim rastvorom.

Sve ovo dopunjava činjenica da kadifice privlače pčele i druge oprašivače u vašu baštu. Ja sam potpuno zaljubljena u ovo biljno biće i u čitavoj energiji međusobnog dejstva svih bića prioritet je ljubav.

SETVA CHILLI PAPRIKE

Mi ne privlačimo ono što želimo, mi privlačimo ono što jesmo. Ja svedočim svaki dan (potresno) toj istini. Ljudi su divna čeljad i samo ih nemojte prevrtati tražeći im fabričku grešku jer svi je imamo. Ja u čoveku prvo vidim svetlost!

Da li sam ikada pisala koliko volim kapsaicin? Ja se njemu zapravo divim. U čarobni svet čilija uvukli su me divni kolekcionari koji s takvom strašću dele ovu ljubav. Kolekcionarstvo je zavisnost! Ali divna i korisna zavisnost. Mi smo toliko srećni kada dobijemo nova semena da grlimo svet oko sebe i poskakujemo. To ne radim samo ja, to je taj naš svet! I sve vas pokušavam da "zarazim" tom klicom ljubavi.

Ja uzgajam 208 sorti paprika od čega je polovina čili peppersice. Naviku da konzumiram kapsaicin sam nametnula sebi (i drugima) jer je jedan od najvećih

graditelja imuniteta. Oni koji su probali moje ukiseljene "hot mix čilice" su postali beskrajno zaljubljeni u njih. To je i bila namera! Kapsaicin koji je odgovoran za ljutinu u paprikama je jedan od najjačih antioksidansa.

Čili paprike se seju u januaru, a ostale sorte paprika u februaru. Tada se seje i patlidžan. Malo ćemo matematike: Paprika klija 15 - 21 dan. Do pojave jasno formiranih kotiledona kada se pikira treba joj još 15 dana. Kada se pikira koren joj se razvija još 15 dana. Tek kada se koren dobro formira paprika je spremna da raste. Skupa imamo od setve do tog momenta nekih 45 - 50 dana u najboljim uslovima. Bilo bi dobro da paprika dočeka prolećne topline već pikirana jer su joj one neophodne u toj fazi rasta. Presada pred sadnju mora biti dobro razvijena ukoliko želite da vam ona da maksimum od sebe, a to je rod na trećim granama gde je i najobilniji. Ne postoji mogućnost da vam presada bude prezrela ili da joj bude tesno u čašici jer postoji dohrana za presadu. Kao dohranu ja koristim u jesen napravljeno tekuće gnojivo od nevena, kadifa, lista cvekle i mrkve i aplicira se sa jakim razblaženjem. Bio gnojivo za presadice se može kupiti i pre apliciranja upratite uputstvo o razblaženju. Ali ja vam predlažem da experimentišete tako što ćete sakupiti prve prolećne divlje biljke i napraviti svoje gnojivo (jagorčevina, kopriva). Aplicirajte prvo na dve ili tri sadnice i pratite kako se na njihov rast odražava. Baštovanstvo je kreativan stvaralački rad i inovativnost na delu! Prepustite se! Igrajte se!

Proces setve u hladnom vremenu podrazumeva par trikova. Ja ne namačem seme u čajeve jer nisam uvidela nikakvu razliku u brzini nicanja i kvalitetu sadnica (ukoliko uračunamo i vreme namakanja), ali kompost na koji posipam seme prvo zalijem mlakom vodom. To ubrzava proces klijanja i nekoliko dana. Zatim činiću sa semenčicama stavljam na toplo mesto ali udaljeno od grejnog tela (blizu radijatora će se semenke oštetiti), a to su vrhovi plakara i kuhinjskih elemenata. Topao vazduh je blizu plafona. Zapamtite, za klijanje i nicanje njima ne treba svetlost već toplota. Onda kada nikne više od 70% semenki ja činiće spuštam na osvetljeno mesto.

Mislim da je jako važno da savete delimo iskustveno i da nikada ne delimo tuđa već samo svoja iskustva. To je moje pravilo. To je onaj stimulans koji je potreban baštovanu! Ti možeš! Prijatelji koji su od mene dobili sadnicu uz slogan "usvoji me, mnogo sam ljuta" su redom zvali i prijavljivali ranije napredovanje. To se zove sreća!

LUKOVA I MRKVINA MUHA

Ja godinama gajim prijateljski odnos sa lukovom i mrkvinom muhom. Ne verujem u tu podelu na "dobre i loše momke" u bašti (generalno u životu). Svako biće je smisleno u svom postojanju i kao takvo zahteva poštovanje. Predatorski lanac, jednom uspostavljen, je najveća vrednost za jednog baštovana jer se temelji na solidarnosti, dobroti, strpljenju i znanju. To je jedini ispravan cilj. Ali, taj cilj se ne postiže Odjednom niti Lako. Često je potrebno samo posmatrati kako vam biljke napadaju kolonije bez ikakvog delovanja, da bi napadnutim biljkama pružili priliku da se same odbrane i u toj borbi poslate signal ostalim biljkama da se pripreme. Čudesan je taj svet i vredan divljenja!

S obzirom da uskoro počinje i prva prolećna sadnja u bašti vrlo je važno borbu protiv lukove i mrkvine muhe zapoceti od samog čina sadnje. Mešovita sadnja, vreme sadnje i setve, poštovanje plodoreda su osnovne metode borbe protiv ova dva insekta. Oba insekta prave štetu na povrću u obliku larve, a njihovi adulti su letači. Zanimljivo je da ovi insekti ne lete visoko, svega 40 - 50 cm od tla i jedini putokaz im je miris. Zato, ja ovaj način borbe zovem "igrom žmurki" jer je cilj sakriti mrkvu i luk od letača, maskirati njihov miris drugim biljkama. Lukova muha se može naći u bašti u 2 - 3 generacije, ali samo prva generacija pravi veliku štetu na luku, dok poslednja napada praziluk. Let prve generacije počinje u aprilu, a završava se nekad i sredinom maja. Mrkvina muha se takodje pojavljuje u dve generacije, prva u maju, a druga u avgustu.

Lukova muha, način borbe:

- deo gredice gde planiramo da sadimo lučice obavezno posuti drvnim pepelom jer alkalizira tlo i ujedno repelentno deluje na lukovu muhu.
- poštovanje plodoreda, luk i praziluk ne mogu na isto mesto 4 godine. Luk ne sme da se sadi iza praziluka.
- posipanje gredice šećernim rastvorom (200 g šećera u 10 l vode)
- mešovitom sadnjom sa mrkvom, nevenom, kadificama, mahunarkama, korijanderom, salatama, peršunom i koprom.
- vrlo ranom (ovih dana jer je luk u aprilu dosta čvrst i spreman čeka let muhe) ili kasnom sadnjom luka (nekada su naši stari u maju sadili luk da bi izbegli let muhe)
- "ozidati" mrkvu visokim biljkama koje sprečavaju prolaz odraslih jedinki koje su niski letači.

Mrkvina muha, način borbe:

- poštovanje plodoreda od 4 godine i pri tome voditi računa da mrkvina muha napada još i celer, peršun i paštrnjak tako da ove biljke ne smeju biti predkultura mrkvi.
- mešovita sadnja sa crnim lukom, belim lukom, nevenom, paradajzom, mahunarkama, korijanderom, matičnjakom i hrenom.
- retkom setvom mrkve ili ukoliko gusto sadite nikako je ne proredjajte jer je to poziv za gozbicu mrkvinoj muhi.
- nemojte odjednom da sejete svu količinu mrkve za godišnju upotrebu već idite na dvokratnu setvu. Jednokratnom setvom biljka je izložena napadu dve generacije mrkvine muhe.

Za obe muhe je najvažnija prevencija malčiranje tla i posipanje tankog sloja borovih iglica po površini malča samo u toku leta ovih insekata. Miris borovih iglica odbija ove insekte, a kada let prođe negde sredinom maja sklonite ih da ne bi doslo do zakiseljavanja tla.

ZLATICA - METODE

Muči vas zlatica? Opet bih malo o uzročno - posledičnim vezama u prirodi (generalno u životu). Zlatica ima vrlo malo prirodnih neprijatelja, to su pre svega krtice, ježevi, fazani, gljivica *Bauveria bassiana* i grabežljive stenice.

Najefikasnija u borbi protiv zlatice je drugarica krtica! Stalno tražim pravdu za ove mucaste životinje jer su retko efikasni pomagači u bašti. Dakle, ubistvo krtice se vrati zlasticama. Uvek mislite o posledici!

Ja pokušavam Motivacionim baštovanstvom da vas oslobodim strahova jer baštovanstvo je lekovito, a upoznajući prirodu mi se tih strahova oslobađamo. Dragi moji baštovani, biljke su sofisticirana bića i samo površno deluju kao neko ko čeka svoju sudbinu bez delovanja. Biljke imaju čitav arsenal odbrane i tu iz svoje nepokretnosti vode neverovatnu borbu za opstanak. Postoji to divno jedinjenje Metil jasmonat, koje larve insekata ne podnose i čijim lučenjem biljka larvu okreće ka kanibalizmu. Larve su sklone kanibalizmu ukoliko su gladne. Kada larva ošteti list biljke ona počinje da luči metil jasmonat koji se putem vetra prenosi na nenapadnute biljke kao signal da podignu odbranu lučeći ovo jedinjenje. U isto vreme larve se okreću kanibalizmu. Savršen mehanizam. Najefikasnija biljka u ovom sistemu odbrane je paradajz. Ekološki uzgajati znači pre svega misliti o posledici svog delovanja. Naše biljke nisu bespomoćne, verujte mi.

Dakle, muči vas zlatica?!

1) posadite bodljikavi paradajz liči jer je hvatač zlatice, dok one njega ne oštećuju (iako ćete misliti drugačije). Potrebno je samo da svako jutro pokupite zlatice i izmestite ih iz bašte. Dugoročno se broj zlatice smanjuje jer ih ja ove godine imam u tragovima.

2) ukopajte plastične čaše oko krompira u koje ste stavili kore krompira koje mirisom privlače zlatice. Deluju samo sveže izrezane kore. Obilazite čašice i pokupite zlatice.

3) svima ostaje luk od prošle godine, a zlatice ne podnose miris trulog luka. Samo poređajte lukovinu ili truli luk oko krompira.

4) malčirajte koprivom, bazgom ili borovim iglicama jer ih to odbija.

5) mešovita sadnja sa hrenom, mahunarkama i kamilicom.

6) Recept: pet glavica belog luka, pet sušenih čili paprika, tri kašike mlevene čili paprike u 5 l vode. Kada odstoji minimum 12 h procedite i prskajte razređeno 1:1 sa vodom. Potražite video.

7) s obzirom da zlatice prenose viruse i gljivične bolesti pa se za njih vezuje pojava plamenjače na krompiru, podignite imunitet biljkama tekućim đubrivom od prošlogodišnjeg belog i crnog luka. 500 g lukova potopite u 10 l vode. Nakon fermentacije od 3 nedelje koristite ga razblaženo 1:10 za zalivanje krompira.

PODSETNIK NA ROKOVE

Izašli su kalendari za maj za članove naše edukativne platforme i podsećam vas da ih

preuzmete i pregledate. Kontinent i planine imaju puno posla, dok su nam Primorci, kada je program u pitanju, na raspustu. Ali ipak imam savet šta još uvek mogu da seju i sade baštovani sa Primorja.

ŠTA PRIMORCI JOŠ UVEK MOGU DA SADE?

za one koji tek sada pokreću bašte na primorju

Tikvice

Krastavce

Paprike

Paradajz

Patlidžan

Tikve duge loze

Lubenice

Dinje

Blitvu

Cveklu

Soju, edamame

Lufe

Lagenarije

Nisku boraniju

Krompir na travi

I sve može DS. To je prednost takve klime.

U septembru započinjete novi ciklus ili program.

Program za primorce definisan u kalendarima traje od 15.avgusta do 15.maja, a ostalo je održavanje bašte.

Cilj programa je dovesti vas do plodonošenja dok biljke ne šćepaju visoke temperature.

Takođe, veći deo primorja ima tokom turističke sezone restrikcije vode i cilj je da stabilne biljke dočekaju taj period.

Uslojavajte perma modele u ovom periodu kako biste imali spremne sisteme.

OBAVEŠTENJE O NOVIM PONUDAMA

Za sve vas koji ste zainteresovani da se prijavite na našu edukativnu platformu i učite

direktno od mene zajedno sa ostalim baštovanima, ukratko ću vam pomenuti stanje sa slobodnim mestima na našoj edukativnoj platformi.

Kao što znate, članstvo je moguće kroz dve opcije: kolektivno mentorstvo (ulazak u Učionicu) i individualno mentorstvo koje uključuje i izradu projekta Motivacione bio bašte u skladu sa vašim željama i terenom.

Za sve vas koji želite da se prijavite za Učionicu, važno je da znate da smo otvorili prijave na listu čekanja za jul, maj i jun su unapred popunjeni sa liste čekanja.

Prijavljujete se tako što ćete popuniti *anketu za Učionicu* koja se nalazi na ovom linku (ujedno možete pročitati šta sve podrazumeva ova opcija): <https://tragbiljke.com/ponuda/>. Kada popunite anketu za Učionicu kontaktiraće vas naš koordinator Goran Pivašević sa obaveštenjem da ste trenutno prijavljeni na listu čekanja i da ćemo vas obavestiti kada se oslobode mesta za jul.

Kao što znate u Učionici je 1000 baštovana i imamo 6 Učionica (Kontinent 1 i 2, Početnici 1 i 2, Primorje i Planine). Ulazite u Učionicu u skladu sa vašom klimatskom zonom i u njoj mi postavljate pitanja, a možete ući u još jednu Učionicu (npr. Početnike) i učiti iz pitanja drugih baštovana i brže napredovati.

Individualni mentorski rad uključuje i izradu projekta Motivacione bio bašte u skladu sa vašim terenom i željama.

Dobijate jasan plan u vidu projekta vaše bašte, a mi onda zajedno radimo na postavci vaše bašte tokom cele godine kroz konsultacije i podršku putem poruka. Za sve baštovane na platformi sam dostupna od utorka do nedelje od 8-20h (nedeljom i ponedeljkom platforma ne radi).

Što se tiče ove opcije možete se prijaviti za maj, svakog meseca se oslobađa nekoliko slobodnih mesta jer sam ja jedna i ne mogu da radim individualno sa mnogo baštovana.

Možete se prijaviti tako što ćete popuniti *anketu za projekat* koja se nalazi na ovom linku: <https://tragbiljke.com/ponuda/>. Nakon uspešno popunjene ankete kontaktiraće vas koordinator Goran Pivašević.

Došli smo do kraja ovosrednjeg Nedeljnika. Naredni Nedeljniček očekujte sledećeg ponedeljka 12.5. u jutarnjim časovima. Ako primetite da niste dobili Nedeljnik, proverite foldere "Promocije" ili "Spam".

Ostanite nam dobro!
Trag Biljke Tim

Molimo vas da ne odgovarate na Nedeljnik jer na taj način punite inboks porukama na koje ne možemo da stignemo da odgovorimo i to nam otežava rad. U znak zahvalnosti, informacije koje dobijete iz Nedeljnika podelite sa prijateljima jer na taj način utičete da planeta bude bolje mesto!

Trag Biljke

Banja Luka

Bosnia and Herzegovina

Odjava sa Nedeljnika:

Ukoliko više ne želite da primate naš
Nedeljnik, možete se odjaviti klikom na:

[Odjavi me!](#)